

ЕЛИН ПЕЛИН ИГЛИКА

chitanka.info

Малкото стадо овци и кози, пръснато на припек по баира, сладко чоплеше младата трева, шумеше из едвам развилите се шубраки и блееше. Весело звънче кротко и равномерно дрънкаше и пееше като щурче надалече из свежия въздух, пропит от светлина и пролет. Животворно слънце пръскаше широки и топли вълни върху ободрената земя. В нея отново се събуждаше живот, трескав и бръз, който кипеше и обновяваше всичко на-около.

Шестнадесетгодишната Иглика, босонога и по ръкави, вървеше бавно между стадото, предеше на хурката, унесена в своите детински мечти, и от време на време подвикваше на някоя немирница, като майка на детето си:

— Пшът, ма звънчарке! У, къде се завираш из тръните да скубеш вълната си!

— Мъркушке, ще те ударя!

Някои от овците смирено идеха при нея, ближеха ръцете ѝ с влажните си муцуики и я гледаха мило и значително с тъпите си простодушни очи, сякаш искаха утеха за своята дълбока, мълчалива и вечна тъга.

Иглика бъркаше в голямата торба, която висеше през рамото ѝ, вадеше трохи, даваше им ги от ръката си и дружелюбно ги пъдеше:

— Хайде, хайде, махнете се, че ще искат и другите.

Овците взимаха трохите с очи, пълни от благодарност, ядяха и отминаваха с наведени глави, сякаш наистина искаха да скрият от другите.

На една полянка, изпъстрена с жълта игличина и минзухар, младата пастирка захвърли хурката и жадно се спусна да бере цветя. Детското ѝ лице, свежо и невинно, сияеше също като тоя пролетен ден и в нейните дълбоки, сини очи, весели и чисти, блестеше росата на безгрижие и радост.

Тя тичаше по поляната, късаше цветята, правеше ги на китка, говореше им нещо и си пееше.

Изведнаж овците наоколо се разбягаха подплашени. Малкото звънче бързо и тревожно задрънка.

Иглика подскокна, покачи се на един голям камък, дето стоеше една коза, и загледа наоколо плахо, като сърна, която е усетила ловците.

Из храстите изскочи горски стражар с пушка на рамо, цял почервенял и изпотен от умора.

— Добър ден, моме! — каза той със силен и бодър глас, като я видя на камъка.

Иглика се уплаши и засрами. Тоя непознат стражар тя виждаше вече два пъти из гората. Преди него тук вардеше дядо Мартин, когото Иглика познаваше добре. Той беше стар, добър, нисък и слаб. Никак не приличаше на тоя млад, едър, висок човек с черни, големи мустаци, с очи, светещи като на горски звяр.

Тя слезе от камъка, шъкна на овците и тръгна след тях, като бързаше да избегне от тоя човек, от когото и тя сама не знаеше защо се толкова уплаши.

— Къде забърза? Виж, забрави си цветето — обърна се към нея той като към дете и ѝ подаде китката.

— Хубави цветя си набрала!

Стражарят извади една голяма шарена кърпа и почна да трие потта от лицето си, като говореше:

— Не познавам още мястото, изгубих пътеката, та си изподрах дрехите из храсталака... Тю, че горещина!

Иглика забрави да си отиде и стоеше пред него като прикована, слушаше го, гледаше го как се изтрива и как при всяко натискане на кърпата лицето му побеляваше като книга и после ставаше червено като изгорено.

— Чие си момиче? — попита я изведнаж той.

— На Никола воденичаря.

— Значи, имате воденица?

— Не, ами... тате стои на чужда.

— Е, нищо. Се едно.

— Не е се едно — отговори Иглика и се усмихна.

— Как ти е името?

— Иглика.

— И момичето хубаво, и името му хубаво. Горският шеговито я тупна по страната. Иглика почервеня от срам. Искаше ѝ се да побегне, но остана.

— Колко овци пасеш? — запита стражарят и седна на един камък.

— Единаесет.

— А кози?

— Деветнаесет.

— И ти една — плесна ръце стражарят и се засмя весело право срещу лицето ѝ.

— И аз една, та двацет — отговори бързо и шеговито Иглика и облите ѝ млади гърди, кипнали под тесните дрешки като узрели плодове, се развълнуваха от тоя весел смях.

— Много си весела, госпожице — рече горският, като се удари по бедрото.

— Ти гражданин ли си? — запита го Иглика, на която думата госпожице прозвуча странно и смешно.

— От сред София съм.

— У — зачуди се Иглика с детска наивност. — Аз да съм като теб, никога не бих оставила града. Там е по-хубаво.

— Не, лъжете се, госпожице! Мене повече ми се харесва да живея в село, защото има хубави момичета. В града такива няма. И съм рекъл, като се женя, да си избира мома от село...

— У! Нима не си женен? — зачуди се още повече Иглика, която слушаше внимателно горския и непрестанно гледаше неговото червено хубаво лице. — Човек с такива големи мустаци и неженен!... Лъжеш!

Горският се изсмя високо, после попита ниско, като приглади мустаците си:

— Ти имаш ли си любовник?

— Бре, не те е срам! — отговори му Иглика. — Аз съм още малка.

И цяла зачервеняла от срам, тя мярна да си тръгне.

— Малка си, ама на. Аз щом те видях, и те залюбих — каза стражарят и погледна Иглика с такъв продължителен и безсрамен поглед, че тя се уплаши.

— Да имаш да взимаш! — отговори сърдито тя и тръгна през поляната, като подгони стадото си.

— Слушай, Иглико, не сърди се де. Ще се срещнем пак тука. Ще дойдеш, нали? И тогава ще ми кажеш обичаш ли ме. Ако не дойдеш утре, няма да ме срещнеш вече — каза след нея горският.

Той дълго гледа подир момичето, което се затули зад храстите, като прикриваше голите си обли крака, прижурени и издраскани. И

като наметна пушката си, изгуби се в гората с доволството и трепета на ловец, който е поставил изкусно примката си.

Иглика мислеше никога вече да не дохожда на това място и никога да не се среща с новия горски стражар. Но на другия ден тя, като изкара стадото, сама не разбра защо се намери пак на същата полянка.

— Ще се сърдя и няма да говоря вече с него. Да види, как смее да приказва така! — оправдаваше се тя.

И като закроти стадото, набра игличина и седна върху топлата земя да вие венец.

Тя го виеше полека, грижливо, пееше си нещо и приказваше на цветята, както вчера.

Но днес тя им приказваше за горския стражар.

Денят беше пак топъл и хубав. Наоколо беше пак тъй светло и прясно. Из въздуха хвърчеха мушички и крилцата им блещеха срещу слънцето като златни. Иглика хвана една пъстра калинка, тури я на ръката си и се обърна към нея с оная малка песенчица, пълна с тайнственост за детското въображение и прилична на сън.

— Калинке-малинке! Кажи ми, накъде ще се ожения?

Насекомото разтвори полека крилцата си, трепна, вдигна се високо-високо и изчезна.

Иглика изгуби посоката му и на сърцето ѝ етана тъжно. Наоколо като че ли съвсем утихна. Даже звънчето престана да дрънка. Тя, уплашена от тая внезапно настанала тишина и от тайната си, която откри на малката калинчица, изгледа плахо около себе си и се залови за венеца.

Но ето че стадото се разбяга, малкото звънче тревожно зазвънтя. Из хрусталака с шум изскочи горският, червен и хубав като вчера.

— Добър ден, момиче!

Иглика поиска да отговори, но не може да каже нищо.

Горският седна близко до нея, взе недовършения венец и почна да го разглежда.

— Защо го не доплетеш?

— Дай ми го! — дръпна го из ръцете му тя.

— На ти го, ама като го свършиш, ще ми го дадеш.

— То не се знае — отговори троснато Иглика. И отведнаж я хвана яд на тоя мустакат мъж. Тя си спомни за стария дядо Мартин,

който беше толкова добър, и ѝ стана жално.

— Къде е дядо Мартин? — попита тя внезапно.

— Преместиха го.

— Колко беше добър той!... И какви шарени хурки знаеше да прави!

— Добър! Разбира се... Може ли да бъде лош такъв стар човек като него? Той нямаше нито един зъб в главата си. А виж моите!

Горският показа зъбите си като вълк срещу агънце и настави със смях:

— Да искам, мога да те изям. — Тия думи не се харесаха на Иглика. Тя скочи и се изправи.

Настана неприятно мълчание.

— Какво се замисли? — попита горският. — Седни си увий венеца.

Иглика се повайка малко, после събра цветята, кои-то бяха се пръснали по тревата, седна и мълчаливо почна да доплита венеца си.

— Като се сърдиш, по-хубава си — каза горският. Иглика пак не отговори.

Горският бръкна в чантата, извади едно парче захар и го хвърли в скута ѝ.

Иглика го взе и сърдито го захвърли. Стражарят ѝ хвърли още едно.

— Какъв си! — каза тя и не можа да се сдържи да не се засмее.

Горският хвърли още едно. Иглика го взе и помери да го удари. Той си отвори устата и си подаде главата напред.

— Хвърли ми го в устата.

Иглика го удари по челото със захарчето и почна весело да се смее.

— Видя ли!

— Отвори си устата, да видиш аз как ще улуча — каза горският.

Иглика, която забрави сръдната си скоро, като всяко дете се увлече в играта. Тя си отвори устата.

Стражарят я приближи, посегна и тури с ръка шекерчето в отворената като разцъфтяла роза уста.

Иглика го схруска със смях.

Горският изсипа на тревата цяла купчина захар и почна да нарежда бучките около нея, една по една, и да я загражда.

— Чакай да видим ще стигнат ли да те заградя.

— Остави врата, че не мога да изляза, ей! — каза весело Иглика, като го гледаше как обикаля около нея. При всяко негово навеждане тя усещаше топлината, която идеше на вълни от мъжкото му хубаво лице. Играта ѝ се хареса. Стражарят не ѝ се виждаше вече лош. Той никак не приличаше на другите хора. Толкова много шекер, такъв весел и шеговит, такива хубави ду-ми! Тя го гледаше като насъне, боеше се от него и тръпнеше, но не можеше да го остави. Той ѝ се виждаше като някой цар, богат и силен, на когото всички се покоряват, който може да направи всичко, каквото иска.

— Ето, това е нашата къща — каза горският, като я обгради — и ти си, да речем, моята невеста.

Той загледа момичето в очите продължително като орел, който следи от висинето малката полска мишка.

Иглика отклони поглед настрана.

— Е, притрябвала ми е такава къща. Малко дъжд, и ще се стопи! — каза тя.

— За тебе аз друга ще направя. Стига да ме вземеш — рече стражарят и ѝ хвана ръцете в своите могъщи лапи.

— Пусни ме! Ти ме лъжеш! — почна да се тегли Иглика.

Тогавя горският я прегърна като дете в силните си обятия и захвана да ѝ говори с тих и нежен глас:

— Иглико, ти си хубава! Ти не си вече малка. Цяла мома си! Аз те обичам и искам да те взема. Там, в града, ти ще бъдеш като царица. Най-хубава от всички. Ще ти направя дрехи, каквито поискаш, и ще ти дам всичко, всичко. Каквото кажеш.

Иглика, предадена, изгубена, се отпусна на гърдите му като младо заклано теленце, стопена от нежностите му, примряла от срам, магьосана от думите му.

— Кажй, искаш ли ме, Иглико? — шепнеше над нея горският и в чудната тишина на тоя пролетен ден неговите упоителни слова идеха до нея като от небето.

— Искам те, искам те — едвам проговори тя.

Горският тихо и неусетно я сложи върху тревата на топлата земя.

Привечер, когато тоя хубав пролетен ден вече гаснеше, Иглика вървеше с наведена глава след стадото си и го закарваше към село. До

нея вървеше с пушка през рамо горският, едър два пъти колкото нея, и ѝ говореше:

— Ти бъди спокойна. Утре пак изкарай стадото там. Тая неделя всеки ден ще се срещаме. После ще се годим и тогава вече лесно.

Иглика го слушаше доверчиво и детинските ѝ мечти рисуваха едно чудно бъдеще, в което тя се губеше като мушица в златна паяжина.

На другия ден тя пак закара стадото си там, на същата поляна.

Денят бе хубав и топъл като вчерашния. Но Иглика не пееше вече и не подвикваше на овците, които кротко си пасяха из шубраците. Тя седеше на големия камък като на трон, босонога, гологлава, с хурка в ръка, прилична на осиротялото царско момиче от приказките. Очите ѝ бяха втренчени в далечината надолу, дето се виеше пътят за към гората. Щом нататък се мернеше човек, тя скачаше пъргаво, като дива коза, изправяше се на канарата тревожна, примираща от вълнение и гледаше дълго надолу. Погледът ѝ се замъгляваше от напрежение. Тя изтриваше очите си и като им правеше сянка с ръка, гледаше пак. Ноздрите ѝ се разширяваха, душата ѝ се вълнуваше от сладък и необясним трепет.

Цял ден прекара тя в трескаво очакване, но горският не дойде. Китката на страната ѝ увяхна. Вечерта тя се върна със стадото си сломена и отчаяна. На другия ден тя отиде пак на същото място и пак чака. Но напразно. Цветята, набрани за него, вехнеха и умираха в ръцете ѝ. Кротките овци идеха смирено при нея, гледаха я спокойно, дълго, и в техните безстрастни погледи личеше тъжен, мълчалив приятелски въпрос. Но Иглика ги не милваше, не им подаваше трохи с ръката си и те я заминаваха с тежка въздишка.

Горският пак не дойде. Той не дойде и на четвъртия, ѝ на петия ден. Вместо него дойде старият дядо Мартин.

— Пак ли ти, дядо Мартине? Ами другият? — попита зачудено и с трепет Иглика.

— Той си отиде във Варненско... Преместиха го там. Жена му била болна. А ти как си? — запита добродушният дядо Мартин.

Иглика не отговори. Главата ѝ се замая. Тя седна зашеметена на камъка.

И бедното ѝ малко сърце се сви от такава мъка, каквато никога досега не бе изпитвало.

Публикуван за пръв път в сп. Художник, I, бр. 13–14, март 1906, с. 6–11, с подпис Елин Пелин. С доста много промени, на някои места и основно преработен, включен в Разкази, т. II, 1911, и почти без изменения в последвалите издания на Разкази, т. II. Наново цялостно, поправен, с многобройни стилно-езикови промени, в СП^[1], 1938. В Събрани съчинения, II, 1958, са дадени по-съществените промени и при двете преработки.

Елин Пелин. Съчинения, том 1 — Разкази 1901–1906, „Български писател“, 1972 г.

[1] Съчинения на Елин Пелин. Под редакцията на Т. Боров, С., к-во „Хемус“, т. II, 1-о изд. 1938 ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.